

Zadania konkursowe Tygodnia Patriotycznego

środa 8.11.2017

1. Poniżej wypisano 10 informacji o władcach Polski. Przeczytaj je uważnie, następnie przy odpowiednich cyfrach wpisz ich imiona i przydomki (nazwiska).

1	Chociaż nie był wielkim wodzem, Twardo dzierzył władzy wodze. Rakuszanek, jego żona – Matką królów zwana, bo na Sześciu synów czterech miało Strój monarszy wdziać na ciało.	2	Był i cwany z niego gościu, Bo postawił w czas na Kościół. Wielki cesarz Otton Trzeci Chrzestnym był dla jego dzieci, A konkretnie dla trzeciego, Co dostało imię jego.
3	Jak już ducha król oddawał Bardzo przykra zaszła sprawa. B. Chmielnicki (pan na Siczy) Niczym w ringu nas wyliczył. Korsuń zamknął te zawody, A otwarły Żółte Wody.	4	Jak to żywot mu upływał, Tracił, walczył, odzyskiwał, By po trudach życia wielu Lec w katedrze na Wawelu. Dodać zda się, mimo bólu, Że legł jako pierwszy z królów.
5	Jego dziełem jest piechota Wybraniecka, którą z chłopów Z dóbr królewskich wziął sformował, By go szlachcic nie szachował Tym, że walczyć się nie zgodzi, Jeśli mu się nie dogodzi.	6	I w statuty ujął pilne Prawo karne i cywilne. U Wierzyńki na kolacji Podjął władców wielu nacji, By pomiędzy zakąskami, Mógł się zająć problemami.
7	Mecenasem był malarzy Wilanowem nas obdarzył, Chociaż mógł, nie zdziałał więcej, Bo miał wciąż spętane ręce. Raz mu szlachcic, raz sejm pętał, A raz znowuż Liga Święta.	8	A w Łazienkach całkiem nowe Wzniósł obiekty pałacowe, Gdzie co czwartek na posilek Spraszał literacką siłę. On to sprawił, że otworem (Z Bogusławskim dyrektorem) Stanął Teatr Narodowy.
9	Zlecił Wawel przebudować I dzwon raczył ufundować. Protektorem był nauki Był i mecenasem sztuki.	10	Jako złotnik, malarz, muzyk W rozwój sztuk tych wkład miał duży, Bo nie szczędził grosza na nie, Tak jak na królewski zamek, Który znacznie przebudował.

1.

3.

5.

7.

9.

2.

4.

6.

8.

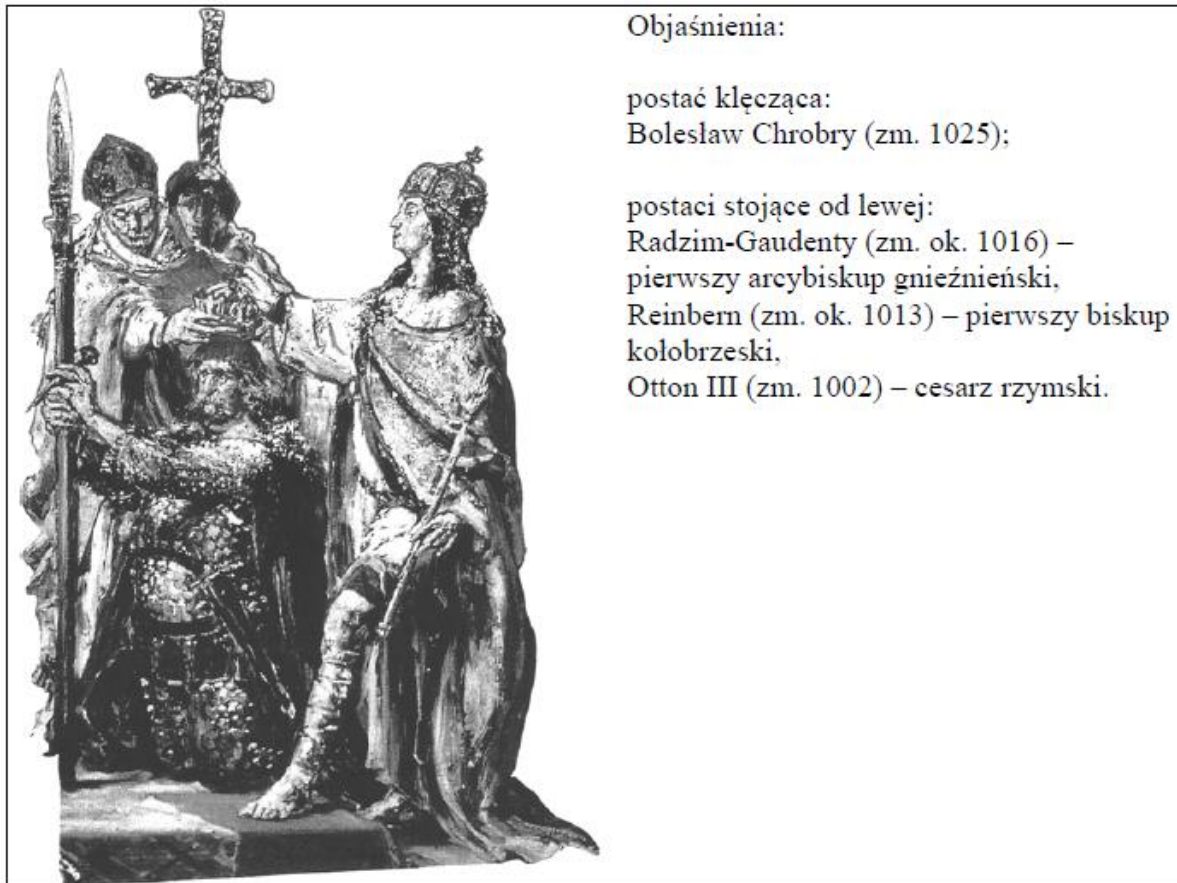
10.

2. Na podstawie źródeł wykonaj polecenie.

Źródło 1. Fragment *Roczników kwedlinburskich* (roczniki spisane w jednym z klasztorów niemieckich) 1025. Bolesław, książę polski, dowiedziawszy się o śmierci cesarza Henryka, [...] przywłaszczył sobie nieprzystojnie koronę [królewską] [...]. Za tę jego zuchwałość Bóg szybko go pokarał, albowiem w krótkim czasie zmarł [...].

[w:] *Teksty źródłowe do nauki historii w szkole*, nr 5, Warszawa 1959, s. 35.

Źródło 2. Fragment obrazu Jana Matejki z cyklu *Dzieje cywilizacji w Polsce*

Objaśnienia:

postać klęcząca:
Bolesław Chrobry (zm. 1025):

postacie stojące od lewej:
Radzim-Gaudenty (zm. ok. 1016) –
pierwszy arcybiskup gnieźnieński,
Reinbern (zm. ok. 1013) – pierwszy biskup
kolobrzegi,
Otton III (zm. 1002) – cesarz rzymski.

Na podstawie: E. Suchodolska, M. Wrede, *Jan Matejko. Dzieje cywilizacji w Polsce*, Warszawa 1998, s. 26–27.

Czy Jan Matejko stworzył wizję koronacji Bolesława Chrobrego zgodną z informacjami zawartymi w *Rocznikach kwedlinburskich*? Odpowiedź uzasadnij.

Odpowiedź

Uzasadnienie

3. Na podstawie wiersza wykonaj polecenie.

Jan Andrzej Morsztyn¹, *Non fecit taliter ulli nationi*²

Żadnej krainie Bóg nie błogosławił
Tak jako Polsce, bo choć ją postawił
Wśród nieprzyjaciół krzyża zbawienego,
W całości dotąd jest z obrony jego;
Stąd ma i sławę, bo postronni wiedzą,
Że za jej strażą w bezpieczeństwie siedzą.
Do sąsiadów też chleba nie biegamy
Prosić, owszem im swego udzielamy.
Czegoż chce więcej ta kraina z nieba,
Mając dość sławy, obrony i chleba?
– Rządu potrzeba!

J.A. Morsztyn, *Wybór poezji*, Wrocław 1998, s. 199–200.

¹Jan Andrzej Morsztyn – polityk, poeta dworski polskiego baroku.

²*Non fecit taliter ulli nationi* (łac.) – Nie uczynił tyleż żadnemu innemu narodowi.

4. Na podstawie treści zawartych w tekście oceń, czy poniższe zdania są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest ono fałszywe.

1	Wiersz powstał w okresie Sejmu Wielkiego.	P	F
2	Rzeczpospolita została w wierszu przedstawiona jako przedmurze chrześcijaństwa.	P	F
3	Autor wiersza przedstawia ustrój Rzeczypospolitej.	P	F

5. Wymienionych poniżej polskich prezydentów przyporządkuj odpowiedniemu okresowi w historii naszego kraju, wpisując literę oznaczającą nazwisko we właściwe miejsce tabeli: (0-10pkt)

A) Lech Wałęsa	F) Lech Kaczyński
B) Ignacy Mościcki	G) Stanisław Wojciechowski
C) Bolesław Bierut	H) Władysław Raczkiewicz
D) Gabriel Narutowicz	I) Ryszard Kaczorowski
E) Aleksander Kwaśniewski	J) August Zaleski

Okres II Rzeczpospolitej Polskiej	Prezydenci Polski na emigracji (1939-1990)	Okres rządów komunistycznych	Okres III Rzeczpospolitej Polskiej

6. W przedstawionym tekście na początku niektórych zdań znajdują się numery. Odróżnij fakty od opinii i uzupełnij tabelę wpisując w niej odpowiednie numery.

(1) Kościuszko –wódz odznaczał się odwagą zarówno w planowaniu operacji, jak i na polu bitwy.

(2) Był zdolnym fortyfikatorem i artylerzystą, umiał z powodzeniem użyć na polu walki niewyszkolonego żołnierza.

Okazał się zręcznym politykiem, gdy usiłował, drogą kompromisów, skłonić wszystkie grupy społeczne do walki o wolność w roku 1794.

(3) Trafnie określił jego poglądy społeczne Stanisław Herbst: „Najprościej nazwać go demokratą, szlachcicem gotowym do uwłaszczenia, do reform najbardziej w owych czasach radykalnych.

(4) Od liberalnego hrabiego za jakiego podawał się niekiedy w młodości, od doktrynerstwa lat Sejmu Wielkiego, kiedy wypowiadał się przeciw wojsku stałemu za milicyjnym, dojrzał do roli polityka, politykę traktując jako sztukę kompromisów niekiedy, ale zawsze nie łamania, lecz gospodarowania rzeczywistością.

(5) Stał się postacią tragiczną, jak niejeden później przedstawiciel polskiego losu, pragnący sumienie narodów wprząc w grę interesów mocarstw”.

(6) Kościuszko był chyba najpopularniejszym i najbardziej znanym Polakiem na świecie.

(7) W różnych krajach wznoszono mu pomniki, jego imieniem nazywano najwyższy szczyt w Australii, miasto w stanie Missisipi, wyspę u wybrzeży Alaski.

(8) Patronuje licznym naukowym i kulturalnym przedsięwzięciom i towarzystwom.

A. Zahorski, Naczelnik w sukmanie, Kraków 1990, s.74

Zdania zawierające fakty	Zdania zawierające opinie